

Μακεδονικά

Τόμ. 1

Ιωάννου Κ. Βασδραβέλλη, Οι Μακεδόνες εις τους υπέρ της ανεξαρτησίας αγώνας (1796 -1832). Μακεδονική Βιβλιοθήκη αριθ. 1. Θεσσαλονίκη 1940. Σελ. ιε' + 297.

Α. Σιγάλας

doi: [10.12681/makedonika.9239](https://doi.org/10.12681/makedonika.9239)

Copyright © 2016, Α. Σιγάλας

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Σιγάλας Α. (2017). Ιωάννου Κ. Βασδραβέλλη, Οι Μακεδόνες εις τους υπέρ της ανεξαρτησίας αγώνας (1796 -1832). Μακεδονική Βιβλιοθήκη αριθ. 1. Θεσσαλονίκη 1940. Σελ. ιε' + 297. *Μακεδονικά*, 1, 549-550.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.9239>

τὴν γλώσσαν, γενόμενοι οὕτω τραυματῖαι τῶν ἔθνικῶν πολέμων καὶ παλαιότατοι 'παλαιοὶ πολεμισταὶ' » (σ. 109).

Τῇ πραγματείᾳ ἔπονται δύο παραρτήματα (σσ. 111 — 119 καὶ 120 — 144), ἐν οἷς προσκομίζονται ἐπιχειρήματα πρὸς ἐνίσχυσιν ὠρισμένων πορισμάτων τῆς λίαν ἐνδιαφερούσης μελέτης. Τὰ ἐν τοῖς παραρτήμασι τούτοις γραφόμενα ὡς καὶ τὰ ἐν ταῖς πλουσιωτάταις σημειώσεσιν, ὧν ἡ ἔκτασις εἶναι ἐνίοτε ἀσυνήθως δυσανάλογος πρὸς τὸ κείμενον τῆς πραγματείας, καθιστῶσι προφανῆ τὴν εὐρυμάθειαν καὶ τὴν πολυπραγμοσύνην τοῦ διακεκριμένου συγγραφέως. Ἀποτελοῦσι βεβαίως ἐν πολλοῖς πλεονέκτημα, ἴσως ὁμως ἐν τισι καὶ μειονέκτημα τοῦ ἔργου, διότι οὕτω περισπᾶται ἐνίοτε ἀκαίρως ἢ προσοχῇ τοῦ ἀναγνώστου, ὅστις ὑποβάλλεται εἰς ἐξαιρετικὸν κόπον προσπαθῶν νὰ διακρίνη τὰ χρησιμώτερα καὶ ἀναγκαῖα τῶν ὀλιγώτερον χρησίμων. Διαισθανόμενος τοῦτο ὁ συγγραφεὺς δικαιολογεῖται ἐν τῇ πρώτῃ σημειώσει (σ. 7), διότι εὐρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ περιστείλῃ τὴν ὕλην τῆς μελέτης εἰς τὰ ὄρια διαλέξεως καὶ νὰ παραπέμψῃ εἰς τὰς πολυαρίθμους ὑποσημειώσεις καὶ τὰ δύο παραρτήματα « πολλοὺς συλλογισμοὺς, οὗ ἕνεκα διεσπάσθη πῶς τὸ περιεχόμενον, προέκυψαν δ' ἀναγκαίως καὶ τινες παλιλλογίαι. Ὁ ἀναγνώστης παρακαλεῖται νὰ συγχωρήσῃ τούτο ».

Τελευταῖων ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἀνέγνων μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ εὐχαριστήσεως τὸ περισπούδαστον ἔργον, οὗ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ συνιστῶ παντὶ τῷ ἔχοντι διαφέρον εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸ πολυθρύλητον ζήτημα περὶ τῆς καταγωγῆς τῶν Κουτσοβλάχων, ὅπερ θ' ἀπασχολήσῃ ἀναμφιβόλως καὶ ἄλλους συγγραφεῖς ἐν τῷ μέλλοντι χρόνῳ.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ Κ. ΒΙΖΟΥΚΙΔΗΣ

Ἰωάννου Κ. Βασδραβέλλη, Οἱ Μακεδόνες εἰς τοὺς ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνας (1796 - 1832). Μακεδονικὴ Βιβλιοθήκη ἀριθ. 1. Θεσσαλονίκη 1940. Σελ. ιε' + 297.

Τὸ ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν βραβευθὲν τοῦτο ἔργον τοῦ κ. Ἰωάννου Βασδραβέλλη εἶναι ἡ πρώτη συστηματικὴ μελέτη ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, μὲ τὸ ὅποιον ὁ συγγραφεὺς ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν καταγίνεται. Ὁ κ. Βασδραβέλλης εἰργάσθη μὲ εὐσυνειδησίαν, ἀγάπην καὶ ἐνθουσιασμόν, ἔλαβε δὲ ὑπ' ὄψιν τοὺς ὅλους τὰς εἰς αὐτὸν προσιτὰς ἐκδεδομένας καὶ μὴ ἱστορικὰς πηγὰς καὶ τὰ σχετικὰ βοηθήματα.

Εἰς τὴν Εἰσαγωγὴν ἐξετάζει δι' ὀλίγων τὴν ὀργάνωσιν καὶ τὴν δρᾶσιν τῶν ἄρματωλῶν καὶ κλεφτῶν ἐν Μακεδονίᾳ καὶ τὴν ἐπίδρασιν, ἣν εἶχον ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος τῆς ἀνεξαρτησίας αἱ παροικίαι τῶν Μακεδόνων εἰς τὴν Αὐστρίαν, Οὐγγαρίαν καὶ τὰς παραδουναβίους ἡγεμονίας. Εἰς τὸ πρῶτον κεφάλαιον πραγματεύεται τὴν δρᾶσιν τῶν Μακεδόνων ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ρήγα μέχρι τῶν παραμονῶν τῆς Ἐπαναστάσεως. Εἰς τὰ ἄλλα κεφάλαια (Β' - ΣΤ'), ὑπὸ τύπον βιογραφικῶν τῶν κυριωτέρων Μακεδόνων ἀγωνιστῶν, ἀφηγεῖται ἱστορικὰ γεγονότα ἀφορῶντα εἰς τὴν ἐπανάστασιν τῆς Χαλκιδικῆς, τοῦ Βερμίου, τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας καὶ εἰς τὴν δρᾶσιν τῶν Μακεδόνων πολεμιστῶν «εἰς τὴν πέραν τοῦ Ὀλύμπου Ἑλλάδα» μετὰ τὴν καταστολὴν τῆς ἐπανάστασεως ἐν Μακεδονίᾳ. 42 παρατιθέμενα ἀνέκδοτα μέχρι τοῦδε ἔγγρα-

φα — μεταφράσεις ἐκ κωδίκων τοῦ τουρκικοῦ ἀρχείου Βεροίας καὶ τῶν ἀρχειῶν Κοινοτήτων τινῶν τῆς Χαλκιδικῆς — διαφωτίζουν ἰδίως τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Βερμίου καὶ τῆς Χαλκιδικῆς καὶ συμπληρῶνουν ἢ ἐπανορθῶνουν τὰ μέχρι σήμερον καὶ ἐξ ἄλλων πηγῶν γνωστά.

Ἐκ τῆς συντόμου ταύτης ἐπισκοπήσεως τοῦ περιεχομένου καταφαίνεται καὶ ἡ σπουδαιότης τῆς συμβολῆς τοῦ κ. Ἰ. Βασδραβέλλη εἰς τὴν ἔρευναν τῆς περιόδου, ἣν πραγματεύεται. Ὁ αὐστηρὸς βεβαίως ἐπιστήμων ἱστορικὸς θὰ ἐπεθύμει μεγαλυτέραν συντομίαν ἰδίως εἰς τὴν ἔκθεσιν γεγονότων γνωστῶν καὶ ἐξ ἄλλων ἔργων. Ἡ μέθοδος ἐξ ἄλλου τῆς διὰ βιογραφιῶν ἐξιστορήσεως ἱστορικῶν γεγονότων, ἐφ' ὅσον δὲν πρόκειται περὶ μονογραφιῶν, εἶναι ἡ συνήθης παρ' ἡμῖν καὶ εἰς αὐτὴν ἀρέσκονται οἱ ἀσχολούμενοι κυρίως μὲ τὴν ἱστορίαν τῆς τουρκοκρατίας, ἀλλὰ δὲν εἶναι καὶ πάντοτε ἡ ὀρθή. Καὶ ἡ παράθεσις ὀλοκλήρου τοῦ κειμένου ἐγγράφων, ἐνῶ περικοπῆ τις θὰ ἤρκει, βλάπτει τὴν συνοχὴν τῆς ἀφηγήσεως. Ἄλλ' αὐτὰ καὶ ἄλλα τινὰ διὰ τὸν αὐστηρὸν ἐπιστήμονα. Ὁ κ. Βασδραβέλλης ὁμως «ἀφίνει εἰς τοὺς μᾶλλον εἰδικωτέρους νὰ συνεχίσουν καὶ ὀλοκληρώσουν εἰς τὸ μέλλον τὴν προσπάθειάν του». Σήμερον δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ κ. Βασδραβέλλης εἶναι ἀπὸ τοὺς καλυτέρους μελετητὰς τοῦ τμήματος τούτου τῆς μακρᾶς ἱστορίας μας, δὲν θεωρῶ δὲ ἀναγκαῖον νὰ ἐπαναλάβω ἐνταῦθα ὅτι γενικῶς ἡ ἔρευνα τῆς Μακεδονίας εἶχε καθυστερήσει παρ' ἡμῖν, οὗτε δὲ καὶ νὰ τονίσω ἰδιαιτέρως ὅτι ἡ ἀληθῶς μεγάλη συμβολὴ τῶν Μακεδόνων εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα τοῦ 1821 δὲν εἶχε τύχει τῆς δεούσης προσοχῆς καὶ ἐκτιμήσεως ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν μας. Καὶ εἰς τοῦτο ὀφείλεται ἡ σημασία τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Ἰ. Βασδραβέλλη, ὅτι δίδει τὴν καλυτέραν μέχρι τοῦδε εἰκόνα τῶν ἀγῶνων καὶ θυσιῶν τῶν Μακεδόνων εἰς τοὺς ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους ἀγῶνας καὶ ἀποτελεῖ σήμερον ἐπικαίρον ἀνάγνωσμα.

Εἰς τὴν μεταφορὰν τῆς χρονολογίας τῶν ἐν τέλει σελ. 241 - 290 παρατιθεμένων ἐγγράφων παρεισέφρησαν σφάλματά τινα, τὰ ὁποῖα δὲν θεωρῶ ἔσκόπον νὰ ἐπανορθῶσω ἐνταῦθα, τοσοῦτω μᾶλλον καθ' ὅσον ἡ μεταφορὰ αὕτη ἐγένετο ὑπ' ἐμοῦ τοῦ ἰδίου κατὰ παράκλησιν τοῦ συγγραφέως. **Ἔγγρ. 4**, ἀντὶ 22 Μαΐου γράφε 22 Ἰουνίου. **Ἔγγρ. 9**, ἀντὶ 28 Ὀκτωβρίου γρ. 4 Ὀκτωβρίου. **Ἔγγρ. 10, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 28, 29, 34, 35, 36** καὶ **37**, πρέπει νὰ προστεθῆ μία μονὰς εἰς τὴν ἡμερομηνίαν ἐκάστου μηνός, διότι τὸ τουρκικὸν ἔτος 1237 εἶναι δίσεκτον. ἔγγρ. π. χ. 10 ἀντὶ 23 Ὀκτ. πρέπει νὰ γραφῆ 24 Ὀκτ., ἔγγρ. 16 ἀντὶ 11 Μαρτ. πρέπει νὰ γραφῆ 12 Μαρτίου καὶ οὕτω καθ' ἐξῆς. **Ἔγγρ. 13**, ἀντὶ 20 Ἰαν. γρ. 1 Φεβρ. **Ἔγγρ. 14**, ἀντὶ 29 Ἰαν. γρ. 10 Φεβρ. **Ἔγγρ. 15**, ἀντὶ 22 Ἰαν. γρ. 3 Φεβρ. **Ἔγγρ. 22**, ἀντὶ 28 Μαρτ. γρ. 7 Ἀπρ. **Ἔγγρ. 31**, ἀντὶ 14 Αὐγ. γρ. 26 Ἰουλίου.

A. ΣΙΓΑΛΑΣ

Νικολάου Κ. Κασομούλη, Ἀγωνιστοῦ τοῦ Εἰκοσιένα, Μακεδόνας, *Ἐνθυμήματα Στρατιωτικὰ τῆς Ἐπαναστάσεως τῶν Ἑλλήνων 1821 - 1833*. Εἰσαγωγή καὶ σημειώσεις ὑπὸ ΓΙΑΝΝΗ ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ. Τόμ. Α' Ἀθῆναι 1939. Σελ. οξ' + 464.

Ἡ σπουδαιότης τῶν Στρατιωτικῶν Ἐνθυμημάτων τοῦ Νικολάου Κασομούλη ἐπιτρέπει εἰς ἡμᾶς νὰ δημοσιεύσωμεν ἐνταῦθα κατὰ σειρὰν τρία σημειώματα ἐπὶ τῆς ἐκδόσεως τοῦ πρώτου τόμου ὑπὸ τοῦ Γιάννη Βλαχογιάννη,